

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การท่องเที่ยวมีบทบาทสำคัญต่อเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทยอย่างมาก ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาการท่องเที่ยวของประเทศไทยมีความเจริญรุดหน้าขึ้นตามลำดับ ทำให้เกิดรายได้หมุนเวียน มีมูลค่านับแสนล้านบาท ซึ่งส่งผลดีต่อเศรษฐกิจของประเทศโดยรวม และยังเป็น การกระจายรายได้ให้กับประชาชนในท้องถิ่น

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นการท่องเที่ยวแนวใหม่ที่มีการบริหารจัดการเป็นรูปแบบของ การท่องเที่ยวเพื่อรักษาสีเขียวโดยเฉพาะแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นแหล่งธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์ และแหล่งวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ เช่น ภูเขา ทะเล ป่าไม้ น้ำตก โบราณสถาน โบราณวัตถุ นักท่องเที่ยวสามารถเข้าถึงสัมผัสเรียนรู้ถึงแก่นแท้ของทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม ในระบบนิเวศได้อย่างกว้างขวาง ปราศจากการทำให้ทรัพยากรเสียหายและถูกทำลาย (สถาบันวิจัย วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย, 2542 : 5 – 15)

จังหวัดนครสวรรค์ เป็นอีกจังหวัดหนึ่งที่มีแหล่งท่องเที่ยวมากมาย เป็นที่รู้จักกันในชื่อ “เมืองปากน้ำโพ” เป็นเมืองต้นแม่น้ำเจ้าพระยา เป็นที่รวมของแม่น้ำ 4 สาย คือ ปิง วัง ยม น่าน เป็นจังหวัดที่เป็นประตูสู่ภาคเหนือ แหล่งท่องเที่ยวของเมืองปากน้ำโพ ทุกคนจะนึกถึงบึงบอระเพ็ด ประเพณีแห่เจ้าพ่อ – เจ้าแม่ แห่มังกร และแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นโบราณสถานที่มีคุณค่าในทาง ประวัติศาสตร์ มีประเพณีศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นที่มีความสำคัญเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง อีกทั้ง ยังมีของฝากขึ้นชื่อคือ ขนุนโมจิ และลูกชิ้นปลาทราย ซึ่งเป็นความภาคภูมิใจของชาวจังหวัด นครสวรรค์ และสร้างความประทับใจแก่ผู้มาเยือน (สำนักงานจังหวัดนครสวรรค์, 2545 : 9)

ปัจจุบันมีแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศเกิดขึ้นอีกแห่งที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวที่ชื่นชอบ ธรรมชาติภูเขา ป่าไม้ ที่สวยงาม ร่มรื่น แหล่งท่องเที่ยวแห่งนี้คือ เทือกเขาพระ – เขาสูง ซึ่งเป็น พื้นที่ของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำรินสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ อำเภอ หนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ มีลักษณะภูมิประเทศเป็นภูเขาน้อยใหญ่ ตั้งกระจายอยู่ในพื้นที่ 3 ตำบล คือ ทุ่งทอง หนองกล้วย และหนองบัว มีทรัพยากรที่หาได้ยากในพื้นที่อื่น คือ หินแกรนิตสีชมพู ซึ่งได้ส่งเสริมให้เทือกเขาพระ – เขาสูง เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศของอำเภอ

หนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ จากการศึกษาชุมชนทำให้ทราบว่า การที่จะส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศต้องคำนึงถึงองค์ประกอบหลัก 4 ด้าน คือ ด้านพื้นที่ที่เป็นทรัพยากรที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ ด้านการจัดการเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติที่ยั่งยืน ด้านกิจกรรมและกระบวนการจัดรูปแบบการท่องเที่ยวที่เป็นสิ่งแวดล้อมศึกษา และด้านองค์กรชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2544 : 1 – 8) พบว่าการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเทือกเขาพระ – เขาสูง อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์มองจากองค์ประกอบทั้ง 4 ด้าน แล้วเทือกเขาพระ – เขาสูง อำเภอหนองบัว ยังต้องได้รับการพัฒนาเพื่อให้สามารถรองรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอีกมาก แต่การพัฒนาใดก็ตาม จำเป็นต้องใช้งบประมาณหรือกองทุนมาดำเนินการ ดังนั้น ปัญหาก็คือ การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเทือกเขาพระ – เขาสูง ยังขาดงบประมาณหรือกองทุนมาสนับสนุน

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัญหาเกี่ยวกับกองทุนสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเทือกเขาพระ – เขาสูง อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ เพื่อสร้างรูปแบบในการจัดตั้งกองทุนสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งจุดมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาปัญหาเกี่ยวกับกองทุนสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเทือกเขาพระ – เขาสูง อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์
2. เพื่อสร้างรูปแบบกองทุนสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเทือกเขาพระ – เขาสูง อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ขอบเขตด้านเนื้อหาได้แบ่งออกเป็น 2 ช่วงประกอบด้วย

ช่วงที่ 1 สำรวจปัญหาเกี่ยวกับกองทุนสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเทือกเขาพระ – เขาสูง อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ เพื่อนำมาสร้างรูปแบบกองทุนสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเทือกเขาพระ – เขาสูง อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์

ช่วงที่ 2 สร้างรูปแบบกองทุนสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเขาพระ - เขาสูง อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ช่วงที่ 1 ศึกษาปัญหาเกี่ยวกับกองทุนสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเทือกเขาพระ-

เขาสูง อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ จากประชากร 3 ตำบล คือ ตำบลทุ่งทอง หนองบัว หนองกลับ จำนวน 2,800 คน และกำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซี และมอร์แกน (Krejcie and Morgan อ้างถึงในบุญชม ศรีสะอาด. 2535 : 40) ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสม จำนวน 338 คน

ช่วงที่ 2 สร้างรูปแบบกองทุนสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเทือกเขาพระ - เขาสูง

อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ โดยเชิญผู้เชี่ยวชาญมาร่วมสนทนากลุ่ม จำนวน 7 คน

ขอบเขตด้านตัวแปร

ช่วงที่ 1 ปัญหาเกี่ยวกับกองทุนสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเทือกเขาพระ - เขาสูง

อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ ปัญหาเกี่ยวกับกองทุนสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเทือกเขาพระ - เขาสูง อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์

ช่วงที่ 2 สร้างรูปแบบกองทุนสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเทือกเขาพระ - เขาสูง

อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ รูปแบบกองทุนสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเทือกเขาพระ - เขาสูง อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์

นิยามศัพท์เฉพาะ

รูปแบบกองทุนสนับสนุนการท่องเที่ยว คือ กระบวนการขั้นตอนและวิธีการบริหารจัดการกองทุนสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเทือกเขาพระ - เขาสูง อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์

กองทุนสนับสนุนการท่องเที่ยว หมายถึง กองทุนในการสนับสนุนการท่องเที่ยวตามวัตถุประสงค์ และกฎระเบียบข้อบังคับ ที่คณะกรรมการกำหนดให้เป็นกองทุนสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเทือกเขาพระ - เขาสูง อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึง การท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบในแหล่งธรรมชาติ ที่เกี่ยวกับระบบนิเวศและการท่องเที่ยวนี้ มีการเรียนรู้ร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้อง ภายใต้การจัดการอย่างมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อมุ่งให้เกิดจิตสำนึกต่อการรักษาระบบนิเวศอย่างยั่งยืน

ประโยชน์ที่ได้รับ

ในการวิจัยและพัฒนาครั้งนี้ ทำให้ได้รับประโยชน์ดังนี้

1. ได้ทราบปัญหาเกี่ยวกับกองทุนสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเทือกเขาพระ – เขาสูง อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ เพื่อนำไปสร้างรูปแบบกองทุนสนับสนุนการท่องเที่ยวเทือกเขาพระ – เขาสูง อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ต่อไป
2. ได้รู้รูปแบบกองทุนสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเทือกเขาพระ-เขาสูง อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเทือกเขาพระ – เขาสูง อำเภอหนองบัว ต่อไป